

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 5.2.2013
COM(2013) 42 final

2013/0023 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κибδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου, και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου

{SWD(2013) 19 final}
{SWD(2013) 20 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1.1. Γενικό πλαίσιο

Η παραχάραξη και κιβδηλεία του ευρώ και άλλων νομισμάτων εξακολουθεί να εγείρει ανησυχία σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διασφάλιση της εμπιστοσύνης και της πίστης των πολιτών, των επιχειρήσεων και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στη γνησιότητα των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων είναι θεμελιώδους σημασίας. Τα προϊόντα παραχάραξης και κιβδηλείας ζημιώνουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις που δεν αποζημιώνονται για τα πλαστά νομίσματα, ακόμη και όταν τα έχουν αποδεχθεί καλή τη πίστει. Επίσης μειώνουν τον βαθμό αποδοχής χαρτονομισμάτων και κερμάτων.

Η παραχάραξη και κιβδηλεία του ευρώ προκαλεί ιδιαίτερο προβληματισμό λόγω της σημασίας του. Το ευρώ είναι το ενιαίο νόμισμα 17 κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και χρησιμοποιείται από 330 εκατομμύρια άτομα που ζουν στη ζώνη αυτή. Επίσης χρησιμοποιείται σε μεγάλη κλίμακα σε διεθνείς εμπορικές συναλλαγές και αποτελεί σημαντικό αποθεματικό νόμισμα για τρίτες χώρες. Η αξία των τραπεζογραμματίων ευρώ που κυκλοφορούν παγκοσμίως, η οποία τον Ιανουάριο του 2013 προσέγγιζε τα 913 δισεκατομμύρια ευρώ, είναι περίπου ίση με εκείνη των τραπεζογραμματίων δολαρίων ΗΠΑ. Περίπου το ένα τέταρτο της αξίας αυτής κυκλοφορεί εκτός της ζώνης του ευρώ, κυρίως σε γειτονικές περιφέρειες¹. Το ευρώ είναι σήμερα το δεύτερο σημαντικότερο διεθνές νόμισμα παγκοσμίως.

Το ευρώ εξακολουθεί να αποτελεί στόχο ομάδων οργανωμένου εγκλήματος που δραστηριοποιούνται στην πλαστογραφία χρήματος. Η παραχάραξη και κιβδηλεία του ευρώ έχει επιφέρει οικονομική ζημία ύψους τουλάχιστον 500 εκατομμυρίων ευρώ από την εισαγωγή του νομίσματος το 2002. Στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) δείχνουν περιόδους αιχμής στον αριθμό των πλαστών τραπεζογραμματίων που εντοπίστηκαν κατά το χρονικό διάστημα 2009-2010, καθώς και δύο άλλες περιόδους αιχμής κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2011² και του 2012³. Η ΕΚΤ σημειώνει αύξηση κατά 11,6% όσον αφορά την ποσότητα που ανακτήθηκε κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012 σε σύγκριση με τους προηγούμενους μήνες. Στην ετήσια έκθεση 2011⁴ του Ευρωπαϊκού Τεχνικού και Επιστημονικού Κέντρου (ΕΤΕΚ) επισημαίνεται ο συνεχής εντοπισμός νέων τύπων κίβδηλων κερμάτων του ευρώ και η ραγδαία αύξηση του αριθμού κίβδηλων κερμάτων υψηλής ποιότητας. Η Ευρωπόλ θεωρεί ότι υπάρχει μακροπρόθεσμη τάση αύξησης των επιπέδων εγκληματικότητας και επισημαίνει ότι η απειλή εγκληματικών ενεργειών εξακολουθεί να κρίνεται σοβαρή⁵. Η εκτίμηση της Ευρωπόλ επιβεβαιώνεται από πρόσφατες, μεγάλης

¹ Βλέπε την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) <http://www.ecb.int/press/key/date/2013/html/sp130110.en.html>.

² Ετήσια έκθεση 2011 της ΕΚΤ

³ Δελτίο Τύπου της ΕΚΤ της 10ης Ιανουαρίου 2013, http://www.ecb.int/press/pr/date/2013/html/pr130110_2.el.html

⁴ The Protection of Euro Coins in 2011. Situation as regards euro coins counterfeiting and the activities of the European Technical and Scientific Centre (ETSC) based on Article 4 of Commission Decision C (2004) 4290 of 29 October 2004 (Η προστασία των κερμάτων του ευρώ το 2011. Η κατάσταση όσον αφορά την κιβδηλεία των κερμάτων του ευρώ και οι δράσεις του Ευρωπαϊκού Τεχνικού και Επιστημονικού Κέντρου (ΕΤΕΚ) βάσει του άρθρου 4 της απόφασης C (2004) 4290 της Επιτροπής της 29ης Οκτωβρίου 2004).

⁵ Europol Organised Crime Threat Assessment 2011 (OCTA 2011) (Εκτίμηση της απειλής του οργανωμένου εγκλήματος από την Ευρωπόλ για το 2011).

κλίμακας κατασχέσεις πλαστών τραπεζογραμματίων και κίβδηλων κερμάτων ευρώ και από τη διαρκή εξάρθρωση παράνομων τυπογραφείων και νομισματοκοπειών σε ετήσια βάση⁶.

Οι εν λόγω εξελίξεις δείχνουν ότι τα ισχύοντα μέτρα κατά της παραχάραξης και της κιβδηλείας δεν έχουν επιτύχει το απαραίτητο επίπεδο αποτροπής και συνεπώς απαιτείται η βελτίωση της προστασίας από την παραχάραξη και την κιβδηλεία. Ειδικότερα, υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά τα επίπεδα κυρώσεων που ισχύουν στα κράτη μέλη για τις βασικές μορφές παραχάραξης και κιβδηλείας, ήτοι την παραγωγή και τη διανομή πλαστών νομισμάτων.⁷ Μολονότι το ελάχιστο επίπεδο της μέγιστης ποινής για την παραγωγή προϊόντων παραχάραξης και κιβδηλείας εναρμονίστηκε το 2000 στα οκτώ έτη φυλάκισης, η κατάσταση όσον αφορά το ελάχιστο επίπεδο κυρώσεων για την παραχάραξη νομισμάτων είναι διαφορετική. Σε ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν θεσπιστεί ελάχιστες κυρώσεις ή οι νομικές διατάξεις προβλέπουν μόνο πρόστιμα, ενώ σε άλλα η ελάχιστη ποινή είναι έως και δεκαετής φυλάκιση. Οι εν λόγω διαφορές δημιουργούν προσκόμματα στη διασυννοριακή συνεργασία των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών⁸. Επιπλέον, τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί στο πλαίσιο μελέτης της Ομάδας Εμπειρογνομόνων για την Παραχάραξη του Ευρώ⁹ δείχνουν ότι κατά τα τελευταία εννέα έτη εντοπίστηκε μεγάλος αριθμός παράνομων τυπογραφείων στα κράτη μέλη στα οποία δεν έχουν οριστεί ελάχιστες κυρώσεις ή προβλέπονται μόνο πρόστιμα ως ελάχιστη ποινή για την παραχάραξη νομισμάτων, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι παραχαράκτες χρησιμοποιούν το «forum shopping». Τέλος, η απουσία επί του παρόντος ενός ελάχιστου και μέγιστου επιπέδου κυρώσεων για αξιόποινες πράξεις διανομής συνιστά σοβαρή απειλή όσον αφορά τη διανομή εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης πλαστών τραπεζογραμματίων που έχουν παραχθεί σε τρίτες χώρες, όπως προκύπτει από τον σημαντικό αριθμό τυπογραφείων που εξαρθρώθηκαν σε τρίτες χώρες (π.χ. στην Κολομβία και το Περού) και τη συνακόλουθη κατάσχεση μεγάλου αριθμού παραχαραγμένων ευρώ και άλλων νομισμάτων που επρόκειτο να εξαχθούν ή να διανεμηθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως εκ τούτου, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η έκταση των υφιστάμενων διαφορών μεταξύ των συστημάτων κυρώσεων των κρατών μελών έχει αρνητικό αντίκτυπο στην προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από δραστηριότητες παραχάραξης και κιβδηλείας μέσω μέτρων του ποινικού δικαίου.

Το υφιστάμενο επίπεδο κυρώσεων είναι ένας από τους λόγους του ανεπαρκούς αποτρεπτικού αποτελέσματος και της ανομοιόμορφης προστασίας του ευρώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το μέγιστο επίπεδο ποινικών κυρώσεων είναι ένα εργαλείο που βοηθά τους εισαγγελείς και τους δικαστές να καθορίζουν την ποινή που πρέπει να επιβληθεί στον δράστη της αξιόποινης πράξης, ωστόσο, παραμένει ελλιπές εάν δεν προβλέπεται ένα ελάχιστο επίπεδο ποινικών κυρώσεων. Δεδομένου ότι στην πράξη σπανίως επιβάλλεται το ελάχιστο επίπεδο της μέγιστης ποινής, μια ελάχιστη ποινή μπορεί να αποδειχθεί πιο αποτρεπτική και να έχει μεγαλύτερη πρακτική αξία για την προστασία του ευρώ. Για όσους δελεάζονται από την ιδέα παραχάραξης του ευρώ, η γνώση των πιθανών κυρώσεων είναι εκείνη που θα λειτουργήσει αποτρεπτικά· η διαφορά μεταξύ της καταδίκης σε φυλάκιση για ένα ορισμένο ελάχιστο χρονικό διάστημα έναντι, για παράδειγμα, της επιβολής προστίμου είναι προφανής. Κατά

⁶ Βλέπε για παράδειγμα τα δελτία τύπου της Ευρωπόλ της 13ης Δεκεμβρίου 2011, της 15ης και 29ης Ιουνίου 2012, της 13ης Αυγούστου 2012, της 9ης Δεκεμβρίου 2012, https://www.europol.europa.eu/latest_press_releases.

⁷ Εκτίμηση επιπτώσεων, παράρτημα 6, πίνακας κυρώσεων εν ισχύ στα κράτη μέλη τον Απρίλιο του 2001, της γερμανικής ομοσπονδιακής τράπεζας (Bundesbank).

⁸ Βλέπε τμήμα 3.2.1.3 της εκτίμησης επιπτώσεων και το παράρτημα 3 αυτής.

⁹ Η μελέτη εστίασε στα ακόλουθα 15 κράτη μέλη: Βουλγαρία, Δανία, Γερμανία, Ελλάδα, Φινλανδία, Γαλλία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ισπανία, Σουηδία και Κάτω Χώρες.

συνέπεια, οι ελάχιστες κυρώσεις θα συμβάλουν στη δημιουργία ενός συνεκτικού συστήματος σε ολόκληρη την ΕΕ για την προστασία του ευρώ.

Το ευρώ είναι το ενιαίο νόμισμα της οικονομικής και νομισματικής ένωσης που εγκαθίδρυσε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται επομένως για ένα πραγματικά κοινό «αγαθό» της Ευρώπης το οποίο θα πρέπει να προστατευθεί με συνεκτικό τρόπο σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως μέσω του καθορισμού ενός ελάχιστου επιπέδου ποινών για σοβαρές περιπτώσεις αξιόποινων πράξεων παραγωγής και διανομής.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν ολοκληρωμένη προστασία για το ευρώ και να καταπολεμούν τις αξιόποινες πράξεις εναντίον του νομίσματος σε κοινή βάση. Λαμβάνοντας υπόψη τη Διεθνή Σύμβαση για την καταστολή της παραχάραξης και της κιβδηλείας («Σύμβαση της Γενεύης»)¹⁰ και την αρχή της μη εισαγωγής διακρίσεων εις βάρος άλλων νομισμάτων που προβλέπεται στο άρθρο 5 αυτής, όλα τα νομίσματα θα επωφεληθούν από την ενισχυμένη αυτή προστασία του ευρώ.

1.2. Νομικό πλαίσιο

1.2.1. Ποινικό δίκαιο

Η Σύμβαση της Γενεύης θεσπίζει κανόνες που διασφαλίζουν την επιβολή αυστηρών ποινών και άλλων κυρώσεων για τη διάπραξη αξιόποινων πράξεων παραχάραξης και κιβδηλείας. Επίσης περιέχει κανόνες περί δικαιοδοσίας και συνεργασίας. Μετά την κύρωση της Σύμβασης της Γενεύης που συμφωνήθηκε στις 20 Απριλίου 1929, έχει επιτευχθεί ορισμένος βαθμός προσέγγισης των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα της παραχάραξης και κιβδηλείας νομισμάτων.

Σκοπός της απόφασης-πλαίσιο 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου για ενίσχυση της προστασίας από την παραχάραξη εν όψει της εισαγωγής του ευρώ με την επιβολή ποινών και άλλων κυρώσεων¹¹ είναι να συμπληρωθούν, στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διατάξεις της Σύμβασης της Γενεύης του 1929. Προσδιορίζει τις πρακτικές που θα πρέπει να θεωρούνται αξιόποινες, πέραν της ίδιας της δραστηριότητας παραχάραξης, όπως η διανομή. Για τις εν λόγω αξιόποινες πράξεις, η απόφαση-πλαίσιο απαιτεί αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις. Επιπλέον, περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη δικαιοδοσία και την ευθύνη νομικών προσώπων. Η απόφαση-πλαίσιο τροποποιήθηκε από την απόφαση-πλαίσιο 2001/888/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 6ης Δεκεμβρίου 2001¹², με την οποία θεσπίστηκε διάταξη σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των καταδικαστικών αποφάσεων προκειμένου να αναγνωρίζονται τα κρούσματα «υποτροπής».

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να μεταφέρουν την απόφαση-πλαίσιο 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου έως τις 29 Μαΐου 2001 και την απόφαση-πλαίσιο 2001/888/ΔΕΥ του Συμβουλίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002. Η Επιτροπή έχει προβεί σε αξιολόγηση της εφαρμογής τους σε τρεις εκθέσεις¹³. Παρά την εξέλιξη του κεκτημένου της ΕΕ στον εν λόγω τομέα, ορισμένες ελλείψεις έχουν καταστεί εμφανείς. Μολονότι όλα τα κράτη μέλη, με ελάχιστες εξαιρέσεις, επισήμως έχουν εφαρμόσει ορθά την απόφαση-πλαίσιο, έχουν εγκρίνει αποκλίνοντες κανόνες και τούτο έχει συχνά ως αποτέλεσμα αποκλίνοντα επίπεδα προστασίας και πρακτικών στο πλαίσιο των οικείων εθνικών νομικών συστημάτων.

¹⁰ Αριθ. 2623, σ. 372, Σειρά συνθηκών της Κοινωνίας των Εθνών, 1931. Η εν λόγω σύμβαση έχει κυρωθεί από 26 κράτη μέλη. Η Μάλτα δεν την έχει κυρώσει (ακόμη).

¹¹ ΕΕ L 140 της 14.06.2000, σ. 1.

¹² ΕΕ L 329 της 14.12.2001, σ. 3.

¹³ Η πρώτη έκθεση εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2001, COM(2001) 771 τελικό· η δεύτερη έκθεση τον Σεπτέμβριο του 2003, COM(2003) 532 τελικό· η τρίτη έκθεση τον Σεπτέμβριο του 2007, COM(2007) 524 τελικό.

1.2.2. Περαιτέρω διατάξεις της ΕΕ στον εν λόγω τομέα

Η απόφαση-πλαίσιο εντάσσεται σε ένα συνολικό νομικό πλαίσιο που περιλαμβάνει επίσης διοικητικά μέτρα και μέτρα κατάρτισης:

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 974/98 του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1998, για την εισαγωγή του Ευρώ¹⁴. Υποχρεώνει τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να διασφαλίζουν τη δέουσα καταστολή της παραχάραξης και παραποίησης τραπεζογραμμάτων και κερμάτων.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2001, σχετικά με τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κίβδηλεια¹⁵, που επικαιροποιήθηκε από τον κανονισμό 44/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008¹⁶. Καθορίζει μέτρα για την κυκλοφορία των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ υπό συνθήκες που να εξασφαλίζουν την προστασία τους από δραστηριότητες παραχάραξης και κίβδηλειας. Επιπλέον, καλύπτονται ζητήματα όπως η συλλογή και η πρόσβαση σε τεχνικά και στατιστικά δεδομένα σχετικά με πλαστά τραπεζογραμμάτια και κίβδηλα κέρματα, η εξέταση πλαστών τραπεζογραμμάτων και κίβδηλων κερμάτων από τα Εθνικά Κέντρα Ανάλυσης, καθώς και οι υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων και η συγκέντρωση των πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1339/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2011¹⁷ επέκτεινε τα αποτελέσματα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου στα κράτη μέλη που δεν έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα.
- Απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 16ης Σεπτεμβρίου 2010, σχετικά με τους ελέγχους γνησιότητας και καταλληλότητας των τραπεζογραμμάτων ευρώ και την εκ νέου θέση αυτών σε κυκλοφορία (ΕΚΤ/2010/14)¹⁸.
- Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1210/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με την εξακρίβωση της γνησιότητας των κερμάτων ευρώ και τη διαχείριση κερμάτων ευρώ ακατάλληλων για κυκλοφορία¹⁹.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2182/2004 του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με τα μετάλλια και τις μάρκες που προσομοιάζουν με τα κέρματα ευρώ²⁰, που τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 46/2009 του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2008²¹.
- Απόφαση 2005/511/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2005, σχετικά με την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και κίβδηλεια μέσω του

¹⁴ ΕΕ L 139 της 11.5.1998, σ. 1.

¹⁵ ΕΕ L 181 της 4.7.2001, σ. 6.

¹⁶ ΕΕ L 17 της 22.1.2009, σ. 1.

¹⁷ ΕΕ L 181 της 4.7.2001, σ.11.

¹⁸ ΕΕ L 267 της 9.10.2010, σ. 1.

¹⁹ ΕΕ L 339 της 22.12.2010, σ. 1.

²⁰ ΕΕ L 373 της 21.12.2004, σ. 1.

²¹ ΕΕ L 17 της 22.1.2009, σ. 5.

ορισμού της Ευρωπόλ ως κεντρικής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της παραχάραξης και κιβδηλείας του ευρώ²².

- Απόφαση 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος²³ μέσω της προώθησης και της βελτίωσης του συντονισμού μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, μεταξύ άλλων στον τομέα της παραχάραξης και κιβδηλείας του ευρώ.
- Στοχευμένες δράσεις για την ανταλλαγή, τη συνδρομή και την κατάρτιση υπαλλήλων των αρχών επιβολής του νόμου με σκοπό τη δημιουργία στενότερων επαγγελματικών δεσμών για αποδοτικότερη καταπολέμηση της παραχάραξης και κιβδηλείας του ευρώ χρηματοδοτούνται από την Ένωση μέσω του προγράμματος Pericles, το οποίο θεσπίστηκε με την απόφαση 2001/923/ΕΚ του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2001²⁴.

2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

2.1. Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Η Επιτροπή έχει επανειλημμένα διαβουλευθεί με ενδιαφερόμενα μέρη ειδικευμένα στον εν λόγω τομέα.

Η διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη ξεκίνησε κατά την 58η συνεδρίαση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων για την Παραχάραξη του Ευρώ²⁵ (ECEG), στις 10 Νοεμβρίου 2011, και συνεχίστηκε σε επόμενες συνεδριάσεις της ECEG. Ακολούθησαν περαιτέρω διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες και ειδικούς²⁶ κατά τη Διάσκεψη της Χάγης που πραγματοποιήθηκε από τις 23 έως τις 25 Νοεμβρίου 2011. Στις 20 Δεκεμβρίου 2011 απεστάλη στα κράτη μέλη ερωτηματολόγιο σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου και η ενδεχόμενη περαιτέρω πορεία συζητήθηκαν κατά την 59η συνεδρίαση της ECEG στις 14 Μαρτίου και κατά την 60ή συνεδρίασή της στις 13 Ιουνίου 2012. Η ΕΚΤ, καθώς και η Ευρωπόλ συμμετείχαν στη διαδικασία συνεισφέροντας στη συζήτηση, καθώς και με άμεσες εισηγήσεις προς την Επιτροπή.

Από τη διαβούλευση μπορεί να συναχθεί ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν απαραίτητη την παροχή προστιθέμενης αξίας προς όσους δραστηριοποιούνται στον τομέα της προστασίας του ευρώ και άλλων νομισμάτων μέσω μέτρων του ποινικού δικαίου. Διατυπώθηκαν δύο συγκεκριμένες προτάσεις για τη βελτίωση του δικονομικού ποινικού δικαίου: μια πρόταση για ευθυγράμμιση των μεθόδων έρευνας, όπως η ελεγχόμενη παράδοση και οι μυστικοί πράκτορες, και μια πρόταση για τη θέσπιση διατάξεων που θα υποχρεώνουν τις δικαστικές αρχές να διαβιβάζουν

²² EE L 185 της 17.7.2005, σ. 35.

²³ EE L 63, της 6.3.2002, σ. 1.

²⁴ EE L 339 της 21.12.2001, σ. 50. Για ενημέρωση σχετικά με το πρόγραμμα, βλέπε την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση προγράμματος ανταλλαγών, συνδρομής και κατάρτισης για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία (COM(2011)0913) τελικό.

²⁵ Η ECEG προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 και απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη, την ΕΚΤ, την Ευρωπόλ και την OLAF/ETEK.

²⁶ Εκπρόσωποι υπηρεσιών επιβολής του νόμου, δικαστικών αρχών, κεντρικών τραπεζών και νομισματοκοπειών.

δείγματα κατασχεθέντων παραχαραγμένων νομισμάτων για τεχνική ανάλυση προκειμένου να καθίσταται δυνατός ο εντοπισμός περαιτέρω προϊόντων παραχάραξης και κιβδηλείας που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία.

Η ΕΚΤ εξέφρασε την έντονη στήριξή της στην ενίσχυση του πλαισίου του ποινικού δικαίου, ιδιαίτερα με την ενίσχυση και εναρμόνιση των ποινών, μεταξύ άλλων μέσω της θέσπισης προτύπων για τις ελάχιστες ποινές.

2.2. Εκτίμηση επιπτώσεων

Η Επιτροπή εκπόνησε εκτίμηση επιπτώσεων των εναλλακτικών επιλογών πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Κατόπιν εξέτασης των πιθανών επιλογών, η εκτίμηση επιπτώσεων καταλήγει ότι η ακόλουθη λύση είναι η προτιμητέα:

- διατήρηση του μεγαλύτερου μέρους των διατάξεων της απόφασης-πλαισίου 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου σε μια νέα πρόταση, με ήσσονος σημασίας τροποποιήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη Συνθήκη της Λισαβόνας·
- τροποποίηση των διατάξεων σχετικά με τις κυρώσεις με τη θέσπιση ελάχιστης ποινής έξι μηνών για την παραγωγή και τη διανομή πλαστών νομισμάτων και με τη θέσπιση μέγιστης ποινής τουλάχιστον οκτώ ετών για τη διανομή·
- θέσπιση νέας διάταξης που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν τη δυνατότητα χρήσης ορισμένων ερευνητικών μέσων·
- θέσπιση νέας διάταξης που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα εθνικά κέντρα ανάλυσης και τα εθνικά κέντρα ανάλυσης κερμάτων μπορούν να προβαίνουν στην ανάλυση των παραχαραγμένων και κίβδηλων ευρώ και κατά τη διάρκεια εν εξελίξει ένδικων διαδικασιών για τον εντοπισμό περαιτέρω προϊόντων παραχάραξης και κιβδηλείας.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

3.1. Η νομική βάση

Η αρμοδιότητα της ΕΕ να θεσπίζει «ελάχιστους κανόνες για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στους τομείς της ιδιαίτερας σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, η οποία απορρέει ιδίως από τη φύση ή τις επιπτώσεις των αδικημάτων αυτών ή λόγω ειδικής ανάγκης να καταπολεμούνται σε κοινή βάση» ορίζεται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Η παραχάραξη μέσων πληρωμής αναφέρεται ρητώς στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ως ένας τέτοιος τομέας ιδιαίτερας σοβαρής εγκληματικότητας.

3.2. Επικουρικότητα, αναλογικότητα και σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων

Θεωρείται ότι είναι αναγκαία η ανάληψη δράσης εκ μέρους της ΕΕ βάσει των ακόλουθων παραγόντων:

Η παραχάραξη και κιβδηλεία του ευρώ αποτελεί πραγματικό πρόβλημα για την Ένωση και για τους πολίτες της, τις επιχειρήσεις και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το γεγονός ότι το ευρώ είναι το ενιαίο νόμισμα της ζώνης του ευρώ συνεπάγεται ότι το αδίκημα της παραχάραξης του πρέπει οπωσδήποτε να θεωρείται ότι προκαλεί την ίδια ζημία ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο διαπράττεται εντός της ζώνης του ευρώ. Αυτή η πανευρωπαϊκή διάσταση καθιστά αναγκαία την καταπολέμηση της παραχάραξης και της κιβδηλείας κατά παρόμοιο τρόπο ώστε να επιβάλλονται ισοδύναμες ποινές για την ίδια αξιόποινη πράξη, όπου κι αν διαπράττεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ιδιαίτερη θέση του ευρώ, το οποίο είναι το ενιαίο νόμισμα της οικονομικής και νομισματικής ένωσης που εγκαθίδρυσε η Ευρωπαϊκή Ένωση και, ως εκ τούτου, ένα πραγματικά ευρωπαϊκό «αγαθό», καθιστά αναγκαία τη διασφάλιση της προστασίας του σε επίπεδο ΕΕ. Ως εκ τούτου, είναι ακόμη πιο «ευρωκεντρικό» από ό,τι ένας τομέας που υπόκειται σε εναρμόνιση κανόνων στα κράτη μέλη.

Μόνο η ΕΕ είναι σε θέση να εκπονήσει δεσμευτική νομοθεσία με ισχύ στο σύνολο των κρατών μελών και με τον τρόπο αυτό να διαμορφώσει ένα νομικό πλαίσιο που θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των αδυναμιών της τρέχουσας κατάστασης.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Σύμβασης της Γενεύης, δεν γίνεται διάκριση όσον αφορά την κλίμακα ποινών μεταξύ πράξεων που αφορούν το εγχώριο νόμισμα και πράξεων που αφορούν ξένα νομίσματα. Συνεπώς, η ενισχυμένη προστασία του ευρώ θα πρέπει να επεκταθεί σε όλα τα νομίσματα.

Οι προτεινόμενες ποινές είναι ανάλογες της σοβαρότητας των αξιόποινων πράξεων και των σοβαρών επιπτώσεων της παραχάραξης του ευρώ και άλλων νομισμάτων για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Τα προτεινόμενα επίπεδα ποινών ευθυγραμμίζονται με τις ποινές που προβλέπονται επί του παρόντος από το δίκαιο των περισσότερων κρατών μελών. Εφόσον σε πολλά κράτη μέλη ήδη προβλέπεται η έννοια των ελάχιστων ποινών, είναι δέον και συνεπές να χρησιμοποιείται η εν λόγω έννοια και σε επίπεδο Ένωσης. Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η αυστηρότητα των ποινών δεν είναι δυσανάλογη προς το εκάστοτε ποινικό αδίκημα, προτείνεται ειδική διασφάλιση για υποθέσεις που αφορούν μικρότερα ποσά παραχαραγμένων νομισμάτων, ήτοι ένα κατώτατο όριο κάτω από το οποίο μπορεί να επιβληθεί κατώτερη ποινή φυλάκισης και ένα ακόμη κατώτατο όριο κάτω από το οποίο μπορεί να επιβληθεί χρηματικό πρόστιμο, εκτός εάν η υπόθεση αφορά ιδιαίτερα αυστηρές περιστάσεις. Αυτό θα μπορούσε να ισχύει για παράδειγμα όταν ανακαλύπτονται πλαστά νομίσματα σε περιστάσεις που εμφανώς υποδηλώνουν ότι έχουν παραχθεί ή πρόκειται να παραχθούν ακόμη μεγαλύτερες ποσότητες αυτών. Τα κατώτατα όρια που θα επιλεγούν πρέπει να είναι αρκετά υψηλά ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι υποθέσεις ήσσονος σημασίας, αλλά παράλληλα και επαρκώς χαμηλά ώστε να διασφαλίζεται το αποτρεπτικό αποτέλεσμα της κύρωσης και να λαμβάνεται υπόψη η σημασία της γνησιότητας των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων και της εμπιστοσύνης των πολιτών σε αυτά.

Η παρούσα οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν στις εθνικές τους νομοθεσίες ότι η κλίμακα των ποινών που προβλέπεται στο άρθρο 5 δεν είναι χαμηλότερη από τα απαιτούμενα ελάχιστα επίπεδα. Ωστόσο, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες και αρχές του εθνικού ποινικού δικαίου όσον αφορά την επιβολή και εκτέλεση ποινών ανάλογα με τις συγκεκριμένες περιστάσεις. Τούτο περιλαμβάνει τους γενικούς κανόνες εφαρμογής των ποινών σε ανηλίκους, σε περιπτώσεις απόπειρας, απλής συνέργειας ή όταν ο δράστης συμβάλλει στη διαπίστωση ή την πρόληψη σοβαρών αξιόποινων πράξεων. Όσον αφορά την εκτέλεση των ποινών, θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται γενικές αρχές όπως για παράδειγμα αυτές που αφορούν τη φυλάκιση με αναστολή, τα εναλλακτικά της φυλάκισης μέτρα (ηλεκτρονική επιτήρηση) ή την πρόωρη αποφυλάκιση. Σε μεμονωμένες υποθέσεις, τα δικαστήρια θα ασκούν τη διακριτική τους ευχέρεια λαμβάνοντας υπόψη όλες τις επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις στο πλαίσιο του ισχύοντος νομικού πλαισίου.

Κάθε προτεινόμενο μέτρο ποινικού δικαίου αξιολογήθηκε προσεκτικά και σχεδιάστηκε λαμβανομένων υπόψη των πιθανών επιπτώσεων του στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Η πρόταση εμφανίζει συνάφεια με τα ακόλουθα δικαιώματα και αρχές του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (εφεξής ο Χάρτης): τα δικαιώματα στην ελευθερία και την οικογενειακή ζωή (λόγω της πιθανής φυλάκισης καταδικασθέντων δραστών), την ελευθερία

του επαγγέλματος και την επιχειρηματική ελευθερία (λόγω της πιθανότητας απαγόρευσης της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας σε καταδικασθέντες δράστες), το δικαίωμα ιδιοκτησίας (λόγω της πιθανής διακοπής της λειτουργίας επιχειρήσεων που τέλεσαν αξιόποινες πράξεις), την αρχή της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιόποινων πράξεων και ποινών (καθώς διατυπώνονται ορισμοί αξιόποινων πράξεων και κλίμακα ποινών), το δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη (λόγω της πιθανής αλληλεπίδρασης με ποινικές κυρώσεις). Οι εν λόγω παρεμβάσεις αιτιολογούνται διότι εξυπηρετούν την επίτευξη στόχων γενικού συμφέροντος αναγνωρισμένων από την Ένωση (βλέπε άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη), και ειδικότερα την πρόβλεψη αποτελεσματικών και αποτρεπτικών μέτρων για την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων. Έχει ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα ώστε τα μέτρα να μην υπερβαίνουν τα αναγκαία για την επίτευξη του εν λόγω στόχου και επομένως είναι ανάλογα αυτού. Ειδικότερα, θεσπίστηκαν ρητές διασφαλίσεις στο ίδιο το μέσο, όπου διευκρινίζεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων υπεράσπισης, εξασφαλίζοντας ισοδύναμο επίπεδο πραγματικής δικαστικής προστασίας από τα εθνικά δικαστήρια. Οι ζητούμενες ποινές είναι ανάλογες προς τη βαρύτητα των διαπραχθέντων αδικημάτων.

3.3. Επιλογή νομικών μέσων

Το κατάλληλο μέσο για τη θέσπιση διατάξεων ποινικού δικαίου βάσει του άρθρου 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ είναι η οδηγία.

3.4. Ειδικές διατάξεις

Άρθρο 1: Αντικείμενο – η εν λόγω διάταξη περιγράφει το πεδίο εφαρμογής και τον σκοπό της πρότασης.

Άρθρο 2: Ορισμοί – η εν λόγω διάταξη παραθέτει τους ορισμούς που εφαρμόζονται στο σύνολο του μέσου.

Άρθρο 3: Αξιόποινες πράξεις – η εν λόγω διάταξη ορίζει τις βασικές αξιόποινες πράξεις προς ποινικοποίηση από τα κράτη μέλη και αποσαφηνίζει ποιες περιστάσεις τέλεσης της αξιόποινης πράξης εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής.

Άρθρο 4: Ηθική αυτουργία, συνέργεια και απόπειρα – η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται στο σύνολο των αξιόποινων πράξεων που αναφέρονται ανωτέρω και απαιτεί από τα κράτη μέλη να ποινικοποιήσουν κάθε μορφή προπαρασκευής και συμμετοχής. Ποινική ευθύνη για απόπειρα περιλαμβάνεται για την πλειονότητα των αξιόποινων πράξεων.

Άρθρο 5: Ποινές – η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται στο σύνολο των αξιόποινων πράξεων που αναφέρονται ανωτέρω στα άρθρα 3 και 4. Απαιτεί από τα κράτη μέλη να επιβάλλουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινές σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ. Για σοβαρότερες υποθέσεις από τις αξιόποινες πράξεις της παραγωγής και διανομής παραχαραγμένων νομισμάτων, θεσπίζει ποινή φυλάκισης από τουλάχιστον έξι μήνες έως οκτώ έτη για τα φυσικά πρόσωπα. Το ελάχιστο ανώτατο όριο των οκτώ ετών προβλέπεται ήδη στην απόφαση-πλαίσιο 2000/383/ΔΕΥ για το αδίκημα της παραγωγής.

Άρθρα 6 και 7 Ευθύνη και είδη κυρώσεων για τα νομικά πρόσωπα – οι εν λόγω διατάξεις εφαρμόζονται σε όλες τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4. Απαιτούν από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την ευθύνη των νομικών προσώπων –αποκλείοντας παράλληλα τη δυνατότητα να υποκατασταθεί αυτή η ευθύνη από την ευθύνη φυσικών προσώπων– και να επιβάλλουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις σε νομικά πρόσωπα, και παραθέτουν πιθανές κυρώσεις.

Άρθρο 8: Δικαιοδοσία – η εν λόγω διάταξη βασίζεται στις αρχές της εδαφικότητας και της προσωπικότητας. Εφαρμόζεται σε όλες τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4. Απαιτεί δικαιοδοσία των δικαστικών αρχών που θα τους επιτρέπει να κινούν έρευνα, να ασκούν διώξεις και να παραπέμπουν ενώπιον του δικαστηρίου υποθέσεις που αφορούν παραχάραξη νομισμάτων. Υποχρεώνει τα κράτη μέλη των οποίων νόμισμα είναι το ευρώ να ασκούν καθολική δικαιοδοσία επί αξιόποινων πράξεων παραχάραξης του ευρώ υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Σε περίπτωση παράλληλων διαδικασιών, η απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ²⁷ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την πρόληψη και τον διακανονισμό συγκρούσεων δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις προβλέπει τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών. Σύμφωνα με την απόφαση 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, το εθνικό μέλος της Eurojust πρέπει να ενημερώνεται για υποθέσεις στις οποίες έχει ανακύψει ή ενδέχεται να ανακύψει σύγκρουση δικαιοδοσίας. Επιπλέον το άρθρο 8 της εν λόγω απόφασης απαιτεί από τα κράτη μέλη να συγκεντρώνουν τις ποινικές διαδικασίες σε ένα κράτος μέλος, εκτός εάν αυτό δεν είναι σκόπιμο.

Άρθρο 9: Ερευνητικά μέσα – σκοπός της εν λόγω διάταξης είναι να διασφαλίσει ότι τα ερευνητικά μέσα που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο για το οργανωμένο έγκλημα ή άλλες υποθέσεις σοβαρής εγκληματικότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης σε υποθέσεις παραχάραξης νομισμάτων.

Άρθρο 10: Υποχρέωση διαβίβασης πλαστών τραπεζογραμματίων και κίβδηλων κερμάτων ευρώ για ανάλυση και ανίχνευση προϊόντων παραχάραξης και κιβδηλείας – η εν λόγω διάταξη απαιτεί από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα εθνικά κέντρα ανάλυσης και τα εθνικά κέντρα ανάλυσης κερμάτων έχουν τη δυνατότητα να αναλύουν παραχαραγμένα ευρώ και κατά τη διάρκεια εν εξελίξει ένδικων διαδικασιών για τον εντοπισμό περαιτέρω προϊόντων παραχάραξης και κιβδηλείας.

Άρθρο 11: Σχέση προς τη Σύμβαση της Γενεύης – η εν λόγω διάταξη απαιτεί από τα κράτη μέλη να είναι συμβαλλόμενα μέρη της Διεθνούς Σύμβασης της Γενεύης, της 20ής Απριλίου 1929.

Άρθρο 12: Αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου – η εν λόγω διάταξη αντικαθιστά τις υφιστάμενες διατάξεις στον τομέα της παραχάραξης νομισμάτων όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην εν λόγω οδηγία.

Άρθρο 13: Μεταφορά – η εν λόγω διάταξη απαιτεί από τα κράτη μέλη να μεταφέρουν την οδηγία εντός 18 μηνών από την έναρξη ισχύος της. Τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων καθώς και μελλοντικών διατάξεων στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να διαβιβάζουν επεξηγηματικά έγγραφα, καθώς η οδηγία περιέχει περιορισμένο αριθμό νομικών υποχρεώσεων και αφορά οριοθετημένο πεδίο σε εθνικό επίπεδο.

Άρθρα 14, 15 και 16 – περιέχουν περαιτέρω διατάξεις σχετικά με την υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή και την αναθεώρηση, την έναρξη ισχύος και τους αποδέκτες.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η παρούσα πρόταση δεν συνεπάγεται δημοσιονομικές επιπτώσεις για τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

²⁷ EE L 328 της 15.12.2009, σ. 42

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κιβδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου, και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιου 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 83 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής,

Κατόπιν διαβούλευσης με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²⁸,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ως το ενιαίο νόμισμα των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, το ευρώ έχει εξελιχθεί σε σημαντικό παράγοντα για την οικονομία της Ένωσης και την καθημερινότητα των πολιτών της. Είναι προς το συμφέρον της Ένωσης συνολικά να αντιτίθεται και να διώκει κάθε δραστηριότητα που είναι πιθανόν να διακυβεύσει τη γνησιότητα του ευρώ μέσω παραχάραξης και κιβδηλείας.
- (2) Τα προϊόντα παραχάραξης και κιβδηλείας έχουν ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στην κοινωνία. Ζημιώνουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις που δεν αποζημιώνονται για τα πλαστά νομίσματα, ακόμη και όταν τα έχουν αποδεχθεί καλή τη πίστει. Η διασφάλιση της εμπιστοσύνης και της πίστης των πολιτών, των επιχειρήσεων και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στη γνησιότητα των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων είναι θεμελιώδους σημασίας.
- (3) Είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί ότι το ευρώ και οποιοδήποτε άλλο νόμισμα κυκλοφορεί νομίμως προστατεύονται επαρκώς σε όλα τα κράτη μέλη μέσω αποτελεσματικών και αποδοτικών μέτρων ποινικού δικαίου.
- (4) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 974/98 του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1998, για την εισαγωγή του Ευρώ²⁹ υποχρεώνει τα κράτη μέλη νόμισμα των οποίων είναι το ευρώ να εξασφαλίζουν τη δέουσα καταστολή της παραχάραξης και παραποίησης τραπεζογραμμάτων και κερμάτων του ευρώ.

²⁸ ΕΕ C της , σ. .

²⁹ ΕΕ L 139 της 11.5.1998, σ. 1.

- (5) Οι κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 1338/2001³⁰ και αριθ. 1339/2001³¹ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2001, θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία του ευρώ από δραστηριότητες παραχάραξης και κιβδηλείας, ειδικότερα δε μέτρα για την απόσυρση από την κυκλοφορία πλαστών τραπεζογραμμάτων και κίβδηλων κερμάτων ευρώ.
- (6) Η Διεθνής Σύμβαση για την καταστολή της παραχάραξης και κιβδηλείας που υπεγράφη στη Γενεύη στις 20 Απριλίου 1929 και το συνοδευτικό πρωτόκολλο («Σύμβαση της Γενεύης»)³² θεσπίζει κανόνες για την αποτελεσματική πρόληψη, δίωξη και τιμωρία της αξιόποινης πράξης της παραχάραξης και κιβδηλείας. Ειδικότερα, αποσκοπεί να διασφαλίσει την επιβολή αυστηρών ποινών και άλλων κυρώσεων για τη διάπραξη αξιόποινων πράξεων παραχάραξης νομισμάτων. Όλα τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Γενεύης οφείλουν να εφαρμόζουν την αρχή της αποφυγής διακρίσεων έναντι νομισμάτων εκτός του εθνικού τους νομίσματος.
- (7) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να συμπληρώσει τις διατάξεις και να διευκολύνει την εφαρμογή της Σύμβασης της Γενεύης από τα κράτη μέλη.
- (8) Η παρούσα οδηγία βασίζεται στην απόφαση-πλαίσιο 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου, για ενίσχυση της προστασίας από την παραχάραξη εν όψει της εισαγωγής του ευρώ με την επιβολή ποινών και άλλων κυρώσεων³³, την οποία και επικαιροποιεί. Η παρούσα οδηγία συμπληρώνει την απόφαση πλαίσιο με περαιτέρω διατάξεις σχετικά με το επίπεδο των ποινών, τα ερευνητικά μέσα και την ανάλυση, την ανίχνευση και τον εντοπισμό προϊόντων παραχάραξης κατά τις ένδικες διαδικασίες. Η απόφαση-πλαίσιο θα πρέπει να αντικατασταθεί από την παρούσα οδηγία όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έγκριση της παρούσας οδηγίας.
- (9) Η οδηγία θα πρέπει να καλύπτει οποιοδήποτε τραπεζογραμμάτιο και κέρμα κυκλοφορεί νομίμως, ανεξάρτητα από το αν είναι κατασκευασμένο από χαρτί, μέταλλο ή οποιοδήποτε άλλο υλικό.
- (10) Η προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων προϋποθέτει κοινό ορισμό των αξιόποινων πράξεων που σχετίζονται με την παραχάραξη και την κιβδηλεία νομισμάτων, καθώς επίσης κοινά είδη κυρώσεων τόσο για τα φυσικά όσο και για τα νομικά πρόσωπα. Προκειμένου να εξασφαλιστεί συνοχή με τη Σύμβαση της Γενεύης, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προβλέπει την τιμωρία των ίδιων αξιόποινων πράξεων με αυτές που προβλέπονται στη Σύμβαση. Επομένως, η παραγωγή πλαστών τραπεζογραμμάτων και κίβδηλων κερμάτων και η διανομή αυτών θα πρέπει να συνιστούν αξιόποινη πράξη. Ανεξάρτητα θα πρέπει να τιμωρούνται οι δραστηριότητες που αφορούν προπαρασκευαστικές ενέργειες για την τέλεση των εν λόγω αξιόποινων πράξεων, για παράδειγμα η παραγωγή εργαλείων και εξαρτημάτων παραχάραξης και κιβδηλείας. Κοινός στόχος αυτών των ορισμών των αξιόποινων πράξεων θα πρέπει να είναι να λειτουργούν αποτρεπτικά ως προς τον χειρισμό πλαστών τραπεζογραμμάτων και κίβδηλων κερμάτων, μέσων και εργαλείων παραχάραξης και κιβδηλείας.
- (11) Η κατάχρηση νόμιμων εγκαταστάσεων ή υλικού εξουσιοδοτημένων τυπογραφείων ή νομισματοκοπειών για την παραγωγή μη εγκεκριμένων τραπεζογραμμάτων και κερμάτων για απατηλή χρήση, θα πρέπει επίσης να θεωρείται ως παραχάραξη και κιβδηλεία. Αυτό καλύπτει επίσης καταστάσεις κατά τις οποίες μια εθνική κεντρική τράπεζα ή ένα εθνικό νομισματοκοπείο ή άλλη εξουσιοδοτημένη μονάδα παράγει

³⁰ ΕΕ L 181 της 4.7.2001, σ. 6.

³¹ ΕΕ L 181 της 4.7.2001, σ. 11.

³² Αριθ. 2623, σ. 372, Σειρά συνθηκών της Κοινωνίας των Εθνών, 1931.

³³ ΕΕ L 140 της 14.06.2000, σ. 1.

τραπεζογραμμάτια ή κέρματα που υπερβαίνουν την ποσόστωση που έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Επίσης καλύπτει καταστάσεις κατά τις οποίες υπάλληλος νόμιμου τυπογραφείου ή νομισματοκοπείου κάνει κατάχρηση των εγκαταστάσεων για ίδιους σκοπούς. Η εν λόγω συμπεριφορά θα πρέπει να τιμωρείται ως αξιόποινη πράξη παραχάραξης και κιβδηλείας ακόμη και εάν δεν πρόκειται για υπέρβαση της εγκεκριμένης ποσότητας, διότι τα προϊόντα παραχάραξης και κιβδηλείας, άπαξ και τεθούν σε κυκλοφορία, δεν θα μπορούν να διακρίνονται από τα νόμιμα τραπεζογραμμάτια και κέρματα.

- (12) Τραπεζογραμμάτια και κέρματα που δεν έχουν εκδοθεί ακόμη επισήμως από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και τα εθνικά νομισματοκοπεία επίσης προστατεύονται από την παρούσα οδηγία. Επομένως, για παράδειγμα, κέρματα του ευρώ με νέες εθνικές όψεις ή νέες σειρές τραπεζογραμμάτων του ευρώ θα πρέπει να προστατεύονται πριν από την επίσημη θέση τους σε κυκλοφορία.
- (13) Η ηθική αυτουργία, η συνέργεια και η απόπειρα τέλεσης των βασικών αξιόποινων πράξεων παραχάραξης και κιβδηλείας, συμπεριλαμβανομένων της κατάχρησης νόμιμων εγκαταστάσεων ή υλικού και της παραχάραξης και κιβδηλείας τραπεζογραμμάτων και κερμάτων που δεν έχουν ακόμη εκδοθεί αλλά προορίζονται προς κυκλοφορία, θα πρέπει επίσης να τιμωρούνται όπου κρίνεται απαραίτητο. Η παρούσα οδηγία δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να καταστήσουν αξιόποινη την απόπειρα τέλεσης αξιόποινης πράξης που σχετίζεται με μέσο ή εξάρτημα παραχάραξης ή κιβδηλείας.
- (14) Οι κυρώσεις για τις αξιόποινες πράξεις παραχάραξης και κιβδηλείας θα πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές σε ολόκληρη την Ένωση.
- (15) Η παραχάραξη και κιβδηλεία νομισμάτων κατά παράδοση συνιστά εγκληματική πράξη που υπόκειται σε αυστηρές κυρώσεις στα κράτη μέλη. Αυτό οφείλεται στη σοβαρότητα και στον αντίκτυπο της εν λόγω εγκληματικής πράξης για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις και στην ανάγκη να διασφαλίζεται η εμπιστοσύνη των πολιτών της Ένωσης στη γνησιότητα του ευρώ και των άλλων νομισμάτων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το ευρώ, το οποίο είναι το ενιαίο νόμισμα 330 εκατομμυρίων ατόμων στη ζώνη του ευρώ και το δεύτερο σημαντικότερο διεθνές νόμισμα.
- (16) Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν ορισμένα ελάχιστα είδη και επίπεδα ποινών. Η έννοια των ελάχιστων ποινών προβλέπεται ήδη στα περισσότερα κράτη μέλη. Είναι συνεπές και δέον να υιοθετηθεί αυτή η προσέγγιση σε επίπεδο Ένωσης.
- (17) Τα επίπεδα των ποινών θα πρέπει να είναι αποτελεσματικά και αποτρεπτικά, ωστόσο δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια της αναλογικότητας προς τις αξιόποινες πράξεις. Επομένως, η ποινή για τα φυσικά πρόσωπα σε σοβαρές υποθέσεις, δηλαδή για τις βασικές αξιόποινες πράξεις της παραγωγής και διανομής παραχαραγμένων νομισμάτων που αφορούν μεγάλο ποσό πλαστών τραπεζογραμμάτων και κίβδηλων κερμάτων ή συνδέονται με ιδιαίτερα σοβαρές περιστάσεις, θα πρέπει να ορίζεται σε ελάχιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών και σε μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον οκτώ ετών.
- (18) Η ελάχιστη ποινή των έξι μηνών διασφαλίζει ότι οι αρχές επιβολής του νόμου και οι δικαστικές αρχές αποδίδουν ίδια προτεραιότητα στις αξιόποινες πράξεις της παραχάραξης και κιβδηλείας του ευρώ και άλλων νομισμάτων και κατ' επέκταση διευκολύνει τη διασυννοριακή συνεργασία. Συνεισφέρει δε στην αποσόβηση του

κινδύνου του «forum-shopping» (αναζήτηση του κράτους μέλους με την ευνοϊκότερη νομοθεσία για την τέλεση αξιόποινων πράξεων). Επιπλέον, επιτρέπει την παράδοση των καταδικασθέντων δραστών μέσω ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, ώστε να είναι δυνατή η εκτέλεση της απόφασης κράτησης ή φυλάκισης.

- (19) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα επιβολής φυλάκισης βραχείας διάρκειας ή μη επιβολής ποινής φυλάκισης σε υποθέσεις στις οποίες η συνολική ονομαστική αξία των πλαστών τραπεζογραμματίων και κίβδηλων κερμάτων δεν είναι σημαντική ή δεν συνδέεται με ιδιαίτερα σοβαρές περιστάσεις. Η αξία αυτή θα πρέπει να οριστεί κάτω των 5 000 ευρώ, ήτοι δεκαπλάσια του μεγαλύτερου τραπεζογραμματίου ευρώ, για τις υποθέσεις που επισύρουν άλλη ποινή εκτός της φυλάκισης, και κάτω των 10 000 ευρώ για υποθέσεις που επισύρουν ποινή φυλάκισης μικρότερη των έξι μηνών.
- (20) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τους γενικούς κανόνες και αρχές του εθνικού ποινικού δικαίου για την επιβολή και την εκτέλεση ποινών σύμφωνα με τα συγκεκριμένα περιστατικά κάθε μεμονωμένης υπόθεσης.
- (21) Δεδομένου ότι η εμπιστοσύνη στη γνησιότητα των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων είναι δυνατόν να πληγεί ή να απειληθεί επίσης εξαιτίας ενεργειών νομικών προσώπων, τα νομικά πρόσωπα θα πρέπει να θεωρείται ότι υπέχουν ευθύνη για αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται για λογαριασμό τους.
- (22) Προκειμένου να εξασφαλίζεται η επιτυχής έκβαση των ερευνών και της δίωξης αξιόποινων πράξεων παραχάραξης και κιβδηλείας, οι αρμόδιοι για την έρευνα και τη δίωξη τέτοιων πράξεων θα πρέπει να διαθέτουν πρόσβαση στα ερευνητικά μέσα που χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος ή άλλων σοβαρών μορφών εγκληματικότητας. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, οι υποκλοπές επικοινωνιών, η κεκαλυμμένη παρακολούθηση, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής παρακολούθησης, η παρακολούθηση τραπεζικών λογαριασμών και άλλες μορφές ερευνών οικονομικής φύσεως, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, της αρχής της αναλογικότητας και της φύσης και της σοβαρότητας των αξιόποινων πράξεων που ερευνώνται.
- (23) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους ώστε να συνάδει με τη Σύμβαση της Γενεύης και τις διατάξεις περί δικαιοδοσίας σε λοιπές νομοθετικές πράξεις ποινικού δικαίου της Ένωσης, ήτοι για αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν στο έδαφός τους και για αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν από υπηκόους τους. Ο κυρίαρχος ρόλος του ευρώ για την οικονομία και την κοινωνία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η συγκεκριμένη απειλή για το ευρώ ως νόμισμα παγκόσμιας σημασίας, προϋποθέτουν τη λήψη πρόσθετων μέτρων για την προστασία του. Ως εκ τούτου, κάθε κράτος μέλος του οποίου νόμισμα είναι το ευρώ θα πρέπει να ασκεί καθολική δικαιοδοσία για αξιόποινες πράξεις που σχετίζονται με το ευρώ και διαπράττονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε ο δράστης βρίσκεται στο έδαφός του είτε τα παραχαραγμένα ευρώ που σχετίζονται με την αξιόποινη πράξη εντοπίζονται στο εν λόγω κράτος μέλος. Κατά την άσκηση καθολικής δικαιοδοσίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να τηρούν την αρχή της αναλογικότητας, ιδίως όσον αφορά καταδικαστικές αποφάσεις που έχει εκδώσει τρίτη χώρα για την ίδια πράξη.
- (24) Οι δραστηριότητες παραχάραξης και κιβδηλείας συχνά αφορούν περισσότερα του ενός κράτη μέλη ταυτόχρονα, με την παραγωγή π.χ. να πραγματοποιείται σε ένα κράτος μέλος και τη διανομή σε άλλο ή σε άλλα. Σύμφωνα με τους μηχανισμούς που θεσπίστηκαν με την απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την πρόληψη και τον διακανονισμό συγκρούσεων δικαιοδοσίας

σε ποινικές υποθέσεις³⁴, τα κράτη μέλη οφείλουν να συγκεντρώνουν τις ποινικές διαδικασίες συμπεριλαμβανομένης της δίωξης σε ένα κράτος μέλος σε τέτοιες διασυνοριακές υποθέσεις εκτός εάν δεν ενδείκνυται κάτι τέτοιο. Αυτό ισχύει ιδίως όταν η εν λόγω εστίαση μπορεί να συμβάλει στον εξορθολογισμό της έρευνας, όπως σε περίπτωση κατάσχεσης στοιχείων, ή όταν επιτρέπει στο δικαστήριο να λαμβάνει υπόψη το συνολικό εύρος της αξιόποινης πράξης σε μία καταδίκη. Σύμφωνα με την απόφαση 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος³⁵, το εθνικό μέλος της Eurojust πρέπει να ενημερώνεται για υποθέσεις στις οποίες έχει ανακύψει ή ενδέχεται να ανακύψει σύγκρουση δικαιοδοσίας.

- (25) Για το ευρώ, η εξακρίβωση πλαστών τραπεζογραμμάτων και κίβδηλων κερμάτων ασκείται κεντρικά από τα εθνικά κέντρα ανάλυσης και αντίστοιχα από τα εθνικά κέντρα ανάλυσης κερμάτων που έχουν οριστεί ή συσταθεί δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 1338/2001. Η ανάλυση, η ανίχνευση και ο εντοπισμός πλαστών τραπεζογραμμάτων και κίβδηλων κερμάτων του ευρώ θα πρέπει επίσης να μπορούν να πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια εν εξελίξει ένδικων διαδικασιών προκειμένου να αποφεύγεται και να αναστέλλεται η περαιτέρω κυκλοφορία προϊόντων παραχάραξης και κιβδηλείας, τηρουμένης δεόντως της αρχής της δίκαιης και αποτελεσματικής δίκης. Γενικά, οι δικαστικές αρχές θα πρέπει να επιτρέπουν τη φυσική μεταφορά των προϊόντων παραχάραξης και κιβδηλείας στα εθνικά κέντρα ανάλυσης και στα εθνικά κέντρα ανάλυσης κερμάτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, για παράδειγμα, όπου λιγοστά μόνο πλαστά τραπεζογραμμάτια ή κίβδηλα κέρματα συνιστούν αποδεικτικά στοιχεία ποινικών διαδικασιών ή όπου η φυσική μεταφορά αυτών συνεπάγεται τον κίνδυνο καταστροφής αποδεικτικών στοιχείων όπως τα δακτυλικά αποτυπώματα, οι δικαστικές αρχές θα πρέπει αντιθέτως να έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν την παροχή πρόσβασης στα εν λόγω τραπεζογραμμάτια και κέρματα.
- (26) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ειδικότερα από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, τον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, την ελευθερία επαγγέλματος και το δικαίωμα στην εργασία, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, το τεκμήριο αθωότητας και το δικαίωμα υπεράσπισης, τις αρχές της νομιμότητας και αναλογικότητας των αξιόποινων πράξεων και ποινών, καθώς και την απαγόρευση της παραπομπής σε δίκη και της ποινικής καταδίκης δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη. Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην εξασφάλιση του πλήρους σεβασμού των εν λόγω δικαιωμάτων και αρχών και θα πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως.
- (27) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς μόνο από τα κράτη μέλη και, συνεπώς, μπορούν λόγω της κλίμακας ή των επιπτώσεων, να επιτευχθούν καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει τα μέτρα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή

³⁴ ΕΕ L 328, της 15.12.2009, σ. 42–47.

³⁵ ΕΕ L 63 της 6.3.2002, σ. 1.

Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου της.

- (28) [Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου (αριθ. 21) σχετικά με τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας αναφορικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία έχουν κοινοποιήσει την επιθυμία τους να συμμετάσχουν στη θέσπιση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

ΚΑΙ/Η

- (29) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου (αριθ. 21) σχετικά με τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας αναφορικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν συμμετέχουν στην έγκριση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύονται από αυτή ούτε υπόκεινται στην εφαρμογή της.]
- (30) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου (αριθ. 22) για τη θέση της Δανίας που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έγκριση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτή, ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τον ορισμό αξιόποινων πράξεων και κυρώσεων στον τομέα της παραχάραξης και κιβδηλείας του ευρώ και άλλων νομισμάτων. Επίσης εισάγει κοινές διατάξεις για την ενίσχυση της καταπολέμησης των εν λόγω αξιόποινων πράξεων και τη βελτίωση της διερεύνησής τους.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) ως «νόμισμα» νοούνται τα χαρτονομίσματα και κέρματα που κυκλοφορούν νομίμως, συμπεριλαμβανομένων των χαρτονομισμάτων ευρώ και των κερμάτων ευρώ που κυκλοφορούν νομίμως δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 974/98·
- β) ως «νομικό πρόσωπο» νοείται κάθε οντότητα που αναγνωρίζεται ως έχουσα νομική προσωπικότητα βάσει του ισχύοντος δικαίου, πλην των κρατών ή άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου όταν ασκούν κρατική εξουσία και των οργανισμών δημοσίου διεθνούς δικαίου·
- γ) ως «Σύμβαση της Γενεύης» νοείται η διεθνής σύμβαση για την καταστολή της παραχάραξης και της κιβδηλείας που υπεγράφη στη Γενεύη στις 20 Απριλίου 1929 και το προσαρτημένο σε αυτήν πρωτόκολλο.

Άρθρο 3

Αξιόποινες πράξεις

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι οι ακόλουθες ενέργειες θεωρούνται αξιόποινα ποινικά αδικήματα όταν διαπράττονται εκ προθέσεως:
 - α) η απατηλή κατασκευή ή αλλοίωση νομίσματος, ανεξαρτήτως του χρησιμοποιηθέντος μέσου·
 - β) η απατηλή θέση σε κυκλοφορία παραχαραγμένου νομίσματος·
 - γ) η εισαγωγή, εξαγωγή, μεταφορά, αποδοχή ή προμήθεια παραχαραγμένου νομίσματος για ίδιο λογαριασμό προκειμένου να τεθεί σε κυκλοφορία εν γνώσει της πλαστότητάς του·
 - δ) η απατηλή κατασκευή, αποδοχή, προμήθεια ή κατοχή:
 - i) εργαλείων, αντικειμένων, προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών ή λοιπών μέσων προορισμένων από τη φύση τους για την παραχάραξη ή αλλοίωση νομίσματος, ή
 - ii) ολογραμμάτων ή λοιπών συστατικών στοιχείων του νομίσματος, τα οποία χρησιμεύουν για την προστασία του από την παραχάραξη και την κιβδηλεία.
2. Στις ενέργειες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνονται και ενέργειες που αφορούν τραπεζογραμμάτια ή κέρματα τα οποία κατασκευάζονται ή έχουν κατασκευαστεί με χρήση νόμιμων εγκαταστάσεων ή υλικών κατά παράβαση των δικαιωμάτων των αρμόδιων αρχών ή των προϋποθέσεων έκδοσης τραπεζογραμματίων ή κερμάτων.
3. Στις ενέργειες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνονται και ενέργειες που αφορούν τραπεζογραμμάτια και κέρματα που δεν έχουν ακόμη εκδοθεί, αλλά προορίζονται για κυκλοφορία και αποτελούν νόμιμο νόμισμα.

Άρθρο 4

Ηθική αυτουργία, συνέργεια και απόπειρα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι η ηθική αυτουργία ή η συνέργεια σε αξιόποινη πράξη που αναφέρονται στο άρθρο 3 συνιστούν ποινικό αδίκημα.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι η απόπειρα τέλεσης αξιόποινης πράξης που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) ή γ) συνιστά ποινικό αδίκημα.

Άρθρο 5

Ποινές

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι οι αναφερόμενες στα άρθρα 3 και 4 ενέργειες τιμωρούνται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων χρηματικών προστίμων και ποινών φυλάκισης.

2. Για αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ) και οι οποίες αφορούν τραπεζογραμμάτια και κέρματα συνολικής ονομαστικής αξίας μικρότερης των 5 000 ευρώ χωρίς να εμπλέκονται ιδιαίτερα σοβαρές περιστάσεις, τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν άλλη ποινή εκτός φυλάκισης.
3. Οι αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ) και οι οποίες αφορούν τραπεζογραμμάτια και κέρματα συνολικής ονομαστικής αξίας τουλάχιστον 5 000 ευρώ τιμωρούνται με φυλάκιση μέγιστης ποινής τουλάχιστον οκτώ ετών.
4. Οι αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ) και οι οποίες αφορούν τραπεζογραμμάτια και κέρματα συνολικής ονομαστικής αξίας τουλάχιστον 10 000 ευρώ ή συνδέονται με ιδιαίτερα σοβαρές περιστάσεις, τιμωρούνται με
 - α) ελάχιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι μηνών
 - β) μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον οκτώ ετών.

Άρθρο 6

Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε τα νομικά πρόσωπα να υπέχουν ευθύνη για τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 τις οποίες τελεί για λογαριασμό τους, είτε ατομικώς είτε ως μέλος οργάνου τους, φυσικό πρόσωπο το οποίο κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, με βάση:
 - α) εξουσία αντιπροσώπευσης του νομικού προσώπου, ή
 - β) εξουσία λήψης αποφάσεων για λογαριασμό του νομικού προσώπου, ή
 - γ) εξουσία άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ένα νομικό πρόσωπο να υπέχει ευθύνη όταν η ελλιπής εποπτεία ή ο ελλιπής έλεγχος από πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 καθιστά δυνατή τη διάπραξη αξιόποινης πράξης που αναφέρεται στα άρθρα 3 και 4 προς όφελος του εν λόγω νομικού προσώπου από πρόσωπο το οποίο τελεί υπό την εξουσία του.
3. Η κατά τις παραγράφους 1 και 2 ευθύνη του νομικού προσώπου δεν αποκλείει την ποινική δίωξη φυσικών προσώπων που είναι αυτουργοί, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί στις αξιόποινες πράξεις των άρθρων 3 και 4.

Άρθρο 7

Είδη κυρώσεων για τα νομικά πρόσωπα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε σε νομικό πρόσωπο που θεωρείται υπεύθυνο σύμφωνα με το άρθρο 6 να δύνανται να επιβληθούν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων ποινικών ή μη προστίμων και ενδεχομένως άλλων κυρώσεων όπως:

- α) αποκλεισμός από πλεονεκτήματα ή ενισχύσεις του δημοσίου·
- β) μέτρα προσωρινής ή οριστικής απαγόρευσης της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας·

- γ) θέση υπό δικαστική εποπτεία·
- δ) δικαστικό μέτρο διάλυσης·
- ε) προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας των εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεση της αξιόποινης πράξης.

Άρθρο 8

Δικαιοδοσία

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του επί των αξιόποινων πράξεων των άρθρων 3 και 4, εάν
 - α) η αξιόποινη πράξη έχει τελεσθεί εν όλω ή εν μέρει στο έδαφός του,
 - β) ο δράστης είναι υπήκοός του.
2. Κάθε κράτος μέλος του οποίου το νόμισμα είναι το ευρώ λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του επί των αξιόποινων πράξεων των άρθρων 3 και 4 που τελούνται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τουλάχιστον εάν σχετίζονται με το ευρώ και εάν
 - α) ο δράστης βρίσκεται στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους· ή
 - β) τα πλαστά τραπεζογραμμάτια του ευρώ ή τα κίβδηλα κέρματα του ευρώ που σχετίζονται με την αξιόποινη πράξη εντοπίστηκαν στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους.

Για τη δίωξη οιασδήποτε αξιόποινης πράξης, κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι η δικαιοδοσία του δεν υπόκειται στην προϋπόθεση οι διωκόμενες ενέργειες να συνιστούν ποινικό αδίκημα στον τόπο όπου τελέστηκαν.
3. Τα κράτη μέλη συγκεντρώνουν τις ποινικές διαδικασίες σε ένα κράτος μέλος, εκτός εάν τούτο δεν ενδείκνυται.

Άρθρο 9

Ερευνητικά μέσα

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι στα άτομα, στις μονάδες ή στις υπηρεσίες με αρμοδιότητα διερεύνησης ή δίωξης των αξιόποινων πράξεων των άρθρων 3 και 4 διατίθενται αποτελεσματικά ερευνητικά μέσα, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται στο οργανωμένο έγκλημα ή σε άλλες υποθέσεις σοβαρής εγκληματικότητας.

Άρθρο 10

Υποχρέωση διαβίβασης πλαστών τραπεζογραμμάτων και κίβδηλων κερμάτων ευρώ για ανάλυση και ανίχνευση προϊόντων παραχάραξης και κίβδηλειας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι δικαστικές αρχές να επιτρέπουν την εξέταση ύποπτων ως προϊόντων παραχάραξης ή κίβδηλειας τραπεζογραμμάτων και κερμάτων του ευρώ για ανάλυση, εντοπισμό και ανίχνευση περαιτέρω προϊόντων παραχάραξης. Για τον σκοπό αυτό, οι δικαστικές αρχές διαβιβάζουν αμελλητί τα απαραίτητα δείγματα κάθε είδους ύποπτου ως προϊόντος παραχάραξης

τραπεζογραμματίου στο εθνικό κέντρο ανάλυσης και κάθε είδους ύποπτου ως προϊόντος κιβδηλείας κέρματος στο εθνικό κέντρο ανάλυσης κερμάτων.

- Εάν τα αναγκαία δείγματα ύποπτων ως προϊόντων παραχάραξης ή κιβδηλείας τραπεζογραμματίων και κερμάτων δεν δύνανται να διαβιβαστούν διότι είναι απαραίτητο να διατηρηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας ώστε να διασφαλιστεί δίκαιη και πραγματική δίκη και το δικαίωμα υπεράσπισης του υπόπτου ως δράστη, παρέχεται αμελλητί πρόσβαση σε αυτά στο εθνικό κέντρο ανάλυσης και στο εθνικό κέντρο ανάλυσης κερμάτων.

Άρθρο 11

Σχέση προς τη Σύμβαση της Γενεύης

Τα κράτη μέλη προσχωρούν στη Σύμβαση της Γενεύης ή θα εξακολουθήσουν να είναι συμβαλλόμενα μέλη αυτής.

Άρθρο 12

Αντικατάσταση της οδηγίας-πλαισίου 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου

Με την παρούσα αντικαθίσταται η απόφαση-πλαίσιο 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έγκριση της παρούσας οδηγίας με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των εν λόγω κρατών μελών σχετικά με την προθεσμία μεταφοράς της οδηγίας-πλαισίου στο εθνικό δίκαιο.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έγκριση της παρούσας οδηγίας, οι παραπομπές στην απόφαση-πλαίσιο 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου ερμηνεύονται και ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 13

Μεταφορά

- Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τους νόμους, τους κανονισμούς και τις διοικητικές διατάξεις που κρίνονται απαραίτητες για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία έως τις [18 μήνες μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας] το αργότερο. Κοινοποιούν πάραυτα στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.
Κατά την έγκριση των εν λόγω διατάξεων από τα κράτη μέλη, οι τελευταίες περιλαμβάνουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από ανάλογη παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Τα κράτη μέλη ορίζουν τον τρόπο διατύπωσης της παραπομπής.
- Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των βασικών διατάξεων εθνικού δικαίου που εγκρίνουν στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 14

Υποβολή εκθέσεων από την Επιτροπή και αναθεώρηση

Η Επιτροπή, έως τις [5 έτη από την έναρξη ισχύος της], υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η έκθεση αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη έλαβαν τα αναγκαία μέτρα για συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία. Η έκθεση συνοδεύεται, εάν κρίνεται απαραίτητο, από νομοθετική πρόταση.

Άρθρο 15

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την [εικοστή] ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 16

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα προς τις Συνθήκες.
Στρασβούργο,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος